

DE SÅR VIND OCH SKALL SKÖRDA STORM

Libretto av
David Väyrynen

Piteå Kammaropera, 2026

ROLLER

MAJ-BRITT, kvinna i sjuttiofemårsåldern

OTTILIA, kvinna i sjuttiofemårsåldern, vän till Maj-Britt

ELSY, kvinna i sjuttiofemårsåldern, vän till Maj-Britt

INGRID, kvinna i sjuttiofemårsåldern, vän till Maj-Britt

SUNE, man i sjuttiofemårsåldern, vän/pojkvän till Maj-Britt

MEZZOSOPRAN

ALT

MEZZOSOPRAN

SOPRAN

SCEN I

OTTILIA – ELSY – INGRID

Bekänn nu då allt inför Herran, säg synden att ni tar farväl!
I gudshimmelsriket där fjärran, du annars blir av med din själ.

Oj syster som gläds utav världen, i njutning du lever och mår,
men likväl gör kärlek som flärden, att domen den går som den går.

Hur vill du din själ så fördärva, med känslor som svalnar och dör,
när Jesus dig lovat få ärva, en stämma i himmelens kör!

Om ändå du trotsar nu kvinna, en dag kommer konungen Krist,
men du för din synd får nog brinna, när världen den smälter till sist.

MAJ-BRITT

Så har vi igen fått av Gud en ny dag.
Och man orkar fortsätta glädjas att man lever,
fast livet också kan vara plågsamt minst sagt.
Men ändå har man haft känner man inte värst,
och särskilt när man tänker man fick barn och barnbarn.
Har man då inte orsak man får tacka himmelske fadern?
Därför känns det ändå att man lite skäms,
vi är inte mer än människa med bristerna våra,
att man har svårt ofta sådär riktigt glädjas
och behöver mer än man redan fått.
Fastän jag vet Einar har det bättre hos Herren,
så gjorde det hemskt ont när han var tvungen dö.
Vi var ändå två ens över tretti år i huset,
men nog har det varit ensamt nu senaste tolv.
Och kanske att det var säkert mycket därför,
att det blivit nu som det blev med nya vännen.
Inte var det tänkt heller att det blir mer,
utan bara att vi skulle slippa sitta själv alltid.
Och tänk också så roligt just att jag alltid tyckt,
att det är så vackert namnet hans!

MAJ-BRITT

Och jag som inte har köttsoipan ännu färdig,
att inte hade jag väntat ni kommer hälsar på!
Får jag bara diska undan så sätter jag kaffet igång?

OTTILIA

Som du ser säkert när vi kommer in med kappan,
att vi har kort ärende men som gäller evigheten.

ELSY

Du borde begripa varför redan innan vi kom,
som du har sprungit där vi sett nu sista tiden.

INGRID

Du som bättre borde veta att det är synd,
åt dig vill vi vädja ändå gör nu bättring!

OTTILIA – ELSY – INGRID

Herren Jesus vad tror du Einar skulle ha tyckt?

MAJ-BRITT

Voi ettei vahinko tule kello kaulassa¹,
det är trygg i hemmet man får istället höra sorgebud!

OTTILIA – ELSY – INGRID

Men inte ska du se det som bud om sorgen,
att det är ju en glädjens bud från himmelriket!
Om du gör bara slut på era dom där besöken.
Och om du ber också förlåt att du har syndat,
för Jesus och för Einar i ljust minne bevarad.

MAJ-BRITT

Såsom ni ömmar skulle annan säkert skämmas,
men bättre begriper jag bara titta på er
och hur ni låtsas koka av ilska åt mina beslut.
Mutta ei katheen kattila korkealle kiehu²,
som jag har gjort har ni själv längtat också göra!
Vill ni vara så snäll och gå härifrån, ögonaböj!?

OTTILIA – ELSY – INGRID

Måtte du besinna dig medan tiden ännu finns,
att det räddar också dig från helvetet och skammen.
Herren Jesus vad tror du Einar skulle ha tyckt?

MAJ-BRITT

Men att jag var så hårdnackad,
hur går det nu med mig?
Vill flickorna kanske bara hjälpa?
Törs jag tordas inte ta emot?
Guds kärlek är ju outtömlig,
men kan vi alls längre sluta?
Ko juusto tullee aletuksi,
se tullee aina syötyksi³.

¹ Oj att inte kommer olyckan med skälla runt halsen,

² men den avundsjukes gryta kokar motvilligt

³ När man börjar äta av osten, blir den alltid uppäten.

Då är det för oss bägge,
att det blir den eviga pinan.
Men finns det ännu tid ångra,
också för obotlig syndare som jag?
Gå till Sune är inte kristligt,
utan kristligt är att inte gå.

Fast vem bestämmer vem jag träffar?
Hur tänker jag nu *inte* gå?
På bara igen vad andra tycker!
Jag tänker minsann inte vara lydig,
och jag går dit redan ikväll,
och tar vackraste huivin jag har!

SCEN II

INGRID

Aldrig hade jag väntat Maj-Britt gör så hemskt,
och visar inte några tecken heller att hon ångrar.

ELSY

Inte kan vi alls tror jag hoppas skammen drabbar henne.
För inte ser det ut verka bättre än så pass,
ette ennen maa halkea ennenko huora häpeää⁴.

OTTILIA

Till en del bara vill hon tjäna Herren syns det,
men den timliga världen har vunnit henne till sin sida,
och vad billig njutning här hon får innan helvetet väntar.

ELSY

På ett eller annat sätt har han lirkat med henne.
Vi vet hur dom brukar gubbar också låtsas hurven,
ja leskin syli oon lämpöinen⁵.

INGRID

Vi kan inte lita hon klarar själv se synden deras,
vi måste be för henne och gå sen igen dit!

OTTILIA

Men titta nu här vad jag tog av hennes kläder,
att om man har den på och låtsas vara henne?
Och går till Sune som säkert väntar att hon kommer
och istället för vänslande får han höra: nu är nog!

INGRID

Men inte tänker ni väl vi ska luras sådär,
att det är ju samma som bryta mot Herrens bud?
Inte vill jag vara med på såna dumheter inte!

ELSY

Och det ska komma från dig som har själv...

OTTILIA (avbryter)

...nej inte har vi tid bråka sinsemellan flickor,
så lugna ner nu Ingrid och försök förstå,
att det här är enda sättet oavsett vad man tycker annat.
Och någon måste ju gå så jag går!

⁴ att jorden rämnar innan horan skäms.

⁵ och änkans famn är varm.

SCEN III

SUNE

Nog tyckte jag väl att den där huivin var bekant,
gud vad roligt se dig att du kommer!

OTTILIA

Men vänta inte att jag kommer in mer än hit,
för det är nog svårt ärendet ta i farstun också.
Att jag kommer nu för sista gången till dig,
och fast att jag gråter blir det bäst så.

SUNE

Hur är det fatt Maj-Britt när du säger så där?
Få se nu om jag kan försöka lite trösta dig?

OTTILIA (avbryter)

Men snälla Sune hör du inte på?
Vi kan inte mera fortsätta den här viset!

SUNE

Vad är det du säger att vi kan inte mera?
Och från ingenstans också känns det att det kommer,
men låt åtminstone att jag får se dig säga det!

OTTILIA

Nej inte när jag ser ut alldeles rödgråten som nu.
Så vill jag inte att du ska minnas ansiktet mitt,
utan tänk istället senast hur jag såg lycklig ut.

SUNE

Men varifrån kommer det här måste jag få veta,
inte är det väl barnen våra som har sagt
och tycker att vi ska fortsätta sitta bara själv?

OTTILIA

Om vi är Sune helt ärlig med varandra,
och törs titta det vi har gjort i Herrens ljus,
har vi då inte handlat alldeles bara för eget behag
och inte tänkt alls på varken Jesus eller Einar?
Hur ska vi orka stå ut med den här synden?

SUNE

Vad menar du synd nu när vi tidigare inte tyckte?

OTTILIA

Att vi har varit blind för vad *han* tycker, *Herren*!

SUNE

Och nu tar *han* bort från mitt liv enda glädjen...

OTTILIA (avbryter nästan)

Men större är ju glädjen när vi följer Herrens ord!

SUNE (fortsätter som om han inte lyssnar)

...att det inte finns mening längre orka fortsätta leva.

OTTILIA

Det här var då inte vad jag hade tänkt,

och Herren Gud vad ska jag ta mig till nu?

Men inte går det tveka heller ta sig till något,

ja se oon hopussa niinku valkean nouvossa⁶!

Nej nej nej inte klarar jag det här hemska,

och mitt fel också som kom hit och lurades.

Inte hade jag gjort om jag hade vetat Sune skulle.

Och vad för hemskheter ska bli följderna av det?

Men samtidigt när jag tänker nu lite lugnare:

utan Sune kvar i livet finns inget kvar som lockar

och Maj-Britt behöver inte heller mera synda.

Hon måste tro självmordet är en varning om helvetet,

och enda sättet är skriva brev från Sune till henne!

⁶ och det är bråttom som när man ska hämta eld!

SCEN IV

OTTILIA – ELSY – INGRID

Syster säg att har du reda, på vars benen dina går?
Tar dom smala eller breda, vägen från där du nu står?
Finns att välja bara två, en av dom du måste gå.

Smala, den är jobbig vandra, fullt av mödor och besvär.
Mera enkelt gå den andra, massa folk som strosar där.
Vilken av dom tänker du? Det är tid bestämma nu!

På den breda går det njuta, säkert som en riktig fest.
Synd att festen måste sluta, just när du har det som bäst.
Inte får du sedan ro, du ska med den Onde bo!

Men den smala den ger lycka, efter år av utförd slit,
även om man nog kan tycka, outhärdligt ta sig dit.
Syster säg nu det blir bra, gå med oss och dit vi ska.

MAJ-BRITT

Där låg han bara alldeles död.
Man kan inte nog beskriva sorgen,
att han kommer inte mera igen.
Utan Sune vad gör jag nu?
Och enda kvar är brevet hans,
men det får ingen veta finns,
vad han skriver här om mig:
när han skyller det var jag.

All min kärlek bara lössläppta lidelser,
till hordomsdjävulen alldeles förlorad.
Alltså blev hans synd för stor
och heller inte möjlig leva med.
Det var Herrens varning åt mig,
utan den blir det helvetets järnbur
och den svarte smedens halsboja.
Vad väntar nu annat än bättring?

Det är något ändå som inuti,
att det släpper inte taget heller.
Så känns draken att den börjar,
verka i blygden min där nere
och väcker hordom mer än ånger.
Om vi bara fått mera tid
så hade jag satan velat Sune
att han skulle rivit kläderna av
och tvingat mig på golvet sen

så jag fått stå på knäna
och dia hans himmelska lem!

Men Jesus vad är det jag säger för skamlöst,
har själa fienden nu tagit mig helt i sin våld?
För en sådan dygdig hora är det enda som går
att tiden jag har kvar bara sucka efter Frälsaren
och aldrig tänka mera på den där seniga kroppen,
utan jaga alltid bort dom här horerifasonerna!

O vad jag skulle önska få ha Sune mellan benen,
att han tränger djupt in i min tunna kropp!
Hans kرافsande fingrar! Hans lapande tunga!
Hans köttiga drake! Vilddjurets heliga tretal!

Sluta stopp och tig ni satans jävlar som försöker,
och försvinn nu bort och det illa kvickt!

Förlåt mig Herren att jag orkar inte ensam banka hjärtat.
Men kanske flickorna hjälper väcka från syndasömnen?
Om jag bjuder hit att dom får äta köttsoffa
och be också tillsammans att den är välsignad?

SCEN V

INGRID

Så glad vi är Maj-Britt att du vill det här!

ELSY

Och som helt annan lyster har du syns det!

OTTILIA

Du har nog inte varit riktigt dig själv senaste.

MAJ-BRITT

Och inte tog jag heller hänsyn Sune varit annans!

ELSY

Just vad vi också har sagt ytterligare minnas,
ette parempi oman maan mustikka,

OTTILIA – ELSY – INGRID

ko muun maan mansikka⁷!

MAJ-BRITT

Som jag en gång sådde får jag vara nöjd skörda.

OTTILIA

När vi förstod den här synden ni höll på,

ELSY

som vi har varit orolig sen dess för saligheten din!

INGRID

Men herra jestanes också så hemskt vad Sune gjorde,
så trodde man inte han hade hjärta göra!

OTTILIA

Må Gud vara nådig med hans syndiga själ,
att han fast han tog bössan får någon frid.

INGRID

Inte går det heller gissa allt vad folk känner.
Särskilt gubbar vet man aldrig hur dom resonerar.
Men inte var det rätt ändå lämna Maj-Britt utan svar!

ELSY

Jo nog förtjänar vi svar fast gamla och kanske glömmer.

⁷ att bättre blåbär på egen mark, än smultron/jordgubbe på annans!

Vem förresten är det som har sagt han lämnade lapp?
Var det inte du Maj-Britt eller minns jag fel?

MAJ-BRITT

Hur i Satan vet du Elsy när ingen annan?
Och inte har du Ingrid brytt trösta fast låtsas nu,
mutta kyllä maala viissaita ko merelä vahinko tapahtuu⁸.

OTTILIA

Så ja så ja, bara lugn nu Maj-Britt vännen,
du tänker inte klokt om du far åt känslorna!

MAJ-BRITT

Någon av er Satans kärringar ligger bakom allt,
det törs jag svära både på Einars och Sunes grav!
Vet du jag tyckte väl att jag kände igen skrivstilen,
att det är ju du som har lurat, Ottilia!

INGRID

Om brevet visste jag ingenting jag lovar,
dom två ville lura och Ottilia var det som gick!

OTTILIA

Nu stiger egenrättfärdighetens svarta blod till huvudet, Ingrid!

MAJ-BRITT

Ja pata kattilaa soimaa yhtä mustat molemat⁹,
men bara Herren vet om det blir samma straff!
Ni har sått vind och ska nu få skörda storm!

⁸ men nog finns det kloka på land när en olycka händer till havs.

⁹ och grytan skyller på kitteln, men lika svarta är båda två,

SCEN VI

MAJ-BRITT

Att det kunde bli så här oj inte trodde jag.
För lite fnitter och kelande lät jag bli indragen,
men inte kom jag ju riktigt ihåg själen.
För både flickornas och min måste jag försöka säga nu,
må i Jesu namn och blod våra synder vara förlåtna.

Jaha nu först duger det ångra och ropa efter Herren,
men försöka blidka Gud är kortaste vägen till helvetet!
Han släpper inte upp till sig sån där munkristen,
och dom andra två dom redan brinner i hettan!
Vilken syn ändå få se Judasgumman krypa för livet,
kyllä kissa kynnet löytää ko puuhun pittää nousta¹⁰!

Som jag nu behöver min vän
för min trygghet, som man säger
ette joka ystävä on ottaa
se ei tarvitte kärsiä sottaa¹¹.
För inte skulle han väl tänka
att den inte duger min bekännelse?
Att han tycker jag måste stanna,
stanna kvar här ytterligare tid
och liksom lida åt honom också?

Nä, nog håller han med mig
och längtar säkert se den här.
Jo han vill jag också kommer,
utan skam för allt som hänt,
och förenas i himmelens höjd.
Som det är menat i tron,
och det här dyrt utgjutna blodet.
I kärlekens namn, amen.

¹⁰ nog hittar katten sina klor när den måste upp i ett träd!

¹¹ att den som har en vän vid sin sida, behöver ej av strider lida.